Către: **doamna Elena ȚÎBÎRNĂ**
Directoarea Serviciului Fiscal de Stat

Nr. 112-26/SD din 23 octombrie 2026

Ref:. Propuneri privind procedura controlului fiscal şi examinarea contestaţiilor

Stimată doamnă Directoare,

Asociaţia Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte consideraţiuni şi Vă prezintă, cu respect, câteva propuneri privind procedura controlului fiscal şi examinarea contestaţiilor, formulate pe baza situaţiilor practice semnalate de membrii Asociației.

1 Durata controlului și termenele procedurale

Articolul 216 alin. (4) din Codul fiscal limitează controlul la faţa locului la două luni, cu o prelungire de cel mult trei luni, însă perioada suspendării şi cea de prezentare a documentelor nu se includ în acest termen. În BGPF (pct. 31.6.8), SFS confirmă că „Codul fiscal nu stabileşte perioada maximă de suspendare a controlului fiscal la faţa locului", astfel încât un control poate rămâne deschis o perioadă nedeterminată.

Totodată, după primirea actului de control, contribuabilul are la dispoziţie până la 15 zile calendaristice pentru a-şi argumenta în scris dezacordul (art. 216 alin. (8)). La controalele cu un volum mare de tranzacţii şi documente, acest termen poate fi insuficient pentru analiza actului, reconcilierea calculelor şi pregătirea probelor. În schimb, potrivit art. 246, cazul se examinează în 15 zile, cu posibilitatea prelungirii cu 30 de zile prin decizia organului abilitat (BGPF, pct. 31.6.10). Astfel, autoritatea poate dispune de până la 45 de zile pentru examinare, iar contribuabilul doar de 15 zile pentru pregătirea apărării, deşi ulterior, pentru contestarea deciziei, se acordă 30 de zile.

În acest context, considerăm oportună stabilirea în art. 216 a unei durate maxime a suspendării controlului (de exemplu, 60 de zile), cu posibilitatea unei singure prelungiri motivate, în cazuri excepţionale. De asemenea, solicităm respectuos examinarea posibilităţii de majorare a termenului pentru dezacord la 30 de zile calendaristice sau, cel puţin, consacrarea expresă a dreptului contribuabilului de a solicita prelungirea motivată a acestuia.

O limită clară a suspendării ar oferi agentului economic supus controlului certitudine cu privire la momentul finalizării acestuia şi i-ar permite să îşi planifice activitatea şi resursele, fără a menţine pe o perioadă nedefinită personal şi documente la dispoziţia inspectorilor. Totodată, s-ar reduce incertitudinea privind eventualele obligaţii fiscale suplimentare, care se reflectă în raportarea financiară şi în relaţiile cu auditorii, finanţatorii şi partenerii de afaceri. La rândul său, un termen adecvat pentru dezacord ar asigura exercitarea efectivă a dreptului la apărare şi ar permite SFS să decidă pe baza unui dosar complet, astfel încât divergenţele să fie soluţionate mai devreme, cu mai puţine contestaţii şi litigii ulterioare. Aceste măsuri ar fi în spiritul art. 216 alin. (4), care limitează deja durata controlului, şi ar contribui la finalizarea mai rapidă a controalelor, inclusiv la încasarea în termen a eventualelor sume la buget.

2 Corectarea dărilor de seamă după iniţierea controlului

Conform art. 188 alin. (4), darea de seamă corectată nu înlocuieşte darea de seamă precedentă dacă este prezentată după emiterea deciziei scrise de iniţiere a controlului care cuprinde perioada respectivă (BGPF, pct. 31.6.1). Astfel, contribuabilul care descoperă singur o eroare după acest moment, dar înainte ca SFS să o constate, nu o mai poate corecta. Necesitatea corectării nu ţine însă întotdeauna de o greşeală. Declaraţia cu privire la impozitul pe venit se prezintă până la 25 martie, iar entităţile de interes public prezintă situaţiile financiare anuale în 120 de zile de la încheierea exerciţiului (Legea nr. 287/2017), perioadă în care auditul extern poate ajusta profitul contabil şi pe cel impozabil.

Prin urmare, solicităm respectuos analizarea posibilităţii de corectare a dării de seamă până la constatarea concretă a încălcării de către SFS, cu un regim de sancţionare distinct pentru erorile semnalate voluntar. Totodată, considerăm oportună corelarea art. 188 cu procedurile post-control, astfel încât corectarea să fie posibilă ori de câte ori este necesară pentru reflectarea situaţiei fiscale reale. O astfel de abordare ar încuraja conformarea voluntară şi transparenţa faţă de autoritate, iar sumele datorate ar ajunge mai repede la buget, fără resurse suplimentare pentru depistarea erorii. De asemenea, obligaţiile fiscale declarate ar corespunde situaţiei financiare auditate şi s-ar evita diferenţele dintre raportarea financiară şi cea fiscală. Nu în ultimul rând, contribuabilul care îşi semnalează singur eroarea nu ar mai fi tratat la fel ca cel care o ascunde.

3 Explicaţiile scrise greşite ale SFS şi majorarea de întârziere

Articolul 234 alin. (4) prevede că contribuabilul nu poartă răspundere dacă a calculat greşit impozitul în baza unei explicaţii scrise greşite a SFS (subiect tratat şi în BGPF, pct. 31.6.14). În practică, protecţia se aplică sancţiunii, dar nu şi majorării de întârziere, astfel încât contribuabilul poate suporta penalităţi, deşi a urmat explicaţia oficială. În acest sens, considerăm oportună completarea art. 234 alin. (4) cu precizarea că majorarea de întârziere nu se calculează pentru perioada în care contribuabilul a aplicat explicaţia, până la comunicarea schimbării interpretării. Contribuabilul care urmează o explicaţie oficială acţionează cu bună-credinţă, motiv pentru care considerăm echitabil ca acesta să nu suporte consecinţele financiare ale unei interpretări modificate ulterior. Precizarea ar consolida încrederea în explicaţiile SFS şi ar încuraja contribuabilii să le solicite şi să le aplice.

4 Motivarea în cazul invocării art. 11 alin. (1)

Conform articolului 11 alin. (1) îndoielile apărute la aplicarea legislaţiei fiscale se interpretează în favoarea contribuabilului. Procedura nu prevede însă expres modul în care se motivează, în cazul concret, faptul că norma este clară şi principiul nu se aplică. Solicităm respectuos ca, atunci când contribuabilul invocă art. 11 alin. (1), actul de control şi decizia să conţină o motivare expresă în acest sens. Considerăm că măsura ar putea fi introdusă în Regulamentul cu privire la efectuarea controlului fiscal. O motivare expresă ar face verificabilă aplicarea unui principiu consacrat de lege, ar permite contribuabilului să înţeleagă poziţia SFS şi ar reduce numărul contestaţiilor întemeiate pe lipsa motivării.

5 Momentul de la care curge termenul de contestare

Potrivit procedurii generale (art. 267–273[1]), contestaţia împotriva deciziei SFS se depune în 30 de zile de la comunicarea acesteia, iar comunicarea se poate face inclusiv prin modalităţile prevăzute la art. 129[1]. În practică apar dispute privind data la care contribuabilul a avut efectiv acces la document. Considerăm oportună precizarea că termenul curge de la data la care decizia integrală, împreună cu anexele, este disponibilă contribuabilului, şi nu doar de la emiterea unei notificări tehnice. Astfel, întregul termen de 30 de zile ar putea fi folosit efectiv pentru pregătirea contestaţiei, iar disputele privind data comunicării ar fi evitate, atât în interesul contribuabilului, cât şi al SFS.

6 Limitele controlului repetat

După examinarea cazului, SFS poate decide suspendarea acestuia şi efectuarea unui control repetat. Ar fi utilă o delimitare clară între controlul repetat dispus pentru clarificarea unor circumstanţe şi reluarea controlului doar pentru a completa probele unei constatări fundamentate insuficient de la început. În acest sens, solicităm respectuos definirea expresă a situaţiilor în care poate fi dispus controlul repetat, precum şi excluderea utilizării acestuia exclusiv pentru completarea probelor controlului iniţial. Reguli clare ar oferi contribuabilului previzibilitate cu privire la încheierea definitivă a controlului şi ar încuraja fundamentarea completă a constatărilor încă din cadrul controlului iniţial.

7 Răspunsul la argumentele contribuabilului

Articolul 239 cere examinarea multilaterală, exhaustivă şi obiectivă a cazului, însă nu obligă expres ca decizia să răspundă fiecărui argument formulat în dezacord. Considerăm oportună includerea în decizie a unui compartiment distinct „Argumentele contribuabilului şi răspunsul SFS”, cu răspuns pentru fiecare argument. Un răspuns individualizat ar permite contribuabilului să înţeleagă de ce argumentele sale au fost admise sau respinse şi să decidă în cunoştinţă de cauză dacă să conteste decizia. Totodată, ar spori calitatea şi stabilitatea deciziilor la etapa de contestare.

8 Statutul explicaţiilor publicate în BGPF

Explicaţiile din BGPF sunt aprobate prin ordine ale SFS, dar se modifică sau se arhivează în timp. Contribuabilul poate aplica o explicaţie valabilă la data tranzacţiei, care ulterior este schimbată. Art. 234 alin. (4) protejează expres „explicaţiile scrise”, iar statutul poziţiilor publicate electronic poate genera discuţii. Solicităm respectuos precizarea în lege a faptului că poziţiile oficiale publicate în BGPF şi valabile la data operaţiunii pot fi invocate de contribuabil în aplicarea protecţiei de bună-credinţă. BGPF este principalul instrument prin care SFS îşi comunică interpretările, iar clarificarea statutului acesteia ar întări securitatea juridică şi încrederea contribuabililor în explicaţiile oficiale.

9 Descrierea constatărilor în actul de control

Regulamentul cu privire la efectuarea controlului fiscal (pct. 71) prevede descrierea laconică a rezultatelor, cu indicarea sumelor recalculate. La controalele complexe, constatările formulate astfel pot rămâne insuficient argumentate, iar contribuabilului îi este dificil să urmărească metodologia de calcul aplicată. Considerăm oportun ca fiecare constatare să cuprindă fapta, documentele, norma legală, interpretarea, formula de calcul şi suma pe perioade fiscale. O descriere completă a constatărilor ar permite contribuabilului să verifice rapid calculele şi să îşi formuleze poziţia, ar facilita examinarea dezacordului şi ar reduce disputele generate de înţelegerea diferită a metodologiei.

13 Accesul la Consiliul de soluţionare a disputelor

Conform art. 274[1], Consiliul examinează contestaţiile împotriva actelor prin care s-au stabilit obligaţii fiscale de peste 335.000 de lei pentru persoanele juridice şi de peste 170.000 de lei pentru persoanele fizice, cu acordul contribuabilului privind divulgarea informaţiei. Accesul depinde, aşadar, de sumă şi mai puţin de complexitatea sau importanţa juridică a problemei. Considerăm oportună examinarea unei căi alternative de acces sub prag, atunci când cazul vizează o interpretare neuniformă, o normă nouă, un impact sistemic sau o practică contradictorie. Întrucât pragul este stabilit de Codul fiscal, aceasta ar presupune modificarea art. 274[1], urmată de ajustarea Regulamentului. Astfel, problemele cu impact asupra mai multor contribuabili ar putea fi soluţionate unitar, la nivelul Consiliului, înainte de a ajunge în instanţă, ceea ce ar contribui la formarea unei practici uniforme.

14 Depăşirea termenului de examinare a contestaţiei

Regulamentul Consiliului permite prelungirea examinării contestaţiei cu încă 30 de zile, fără a preciza efectele nerespectării acestuia. Solicităm respectuos reglementarea expresă a acestor efecte şi a dreptului contribuabilului de a se adresa instanţei fără pierderea vreunui drept. Claritatea în acest sens ar asigura previzibilitatea procedurii şi ar evita situaţiile în care contribuabilul rămâne o perioadă nedeterminată fără o decizie şi fără o cale clară de acţiune.

Vă rugăm respectuos să examinaţi propunerile de mai sus şi vă stăm la dispoziţie pentru clarificări suplimentare.

Cu înaltă considerațiune,

Mariana RUFA
Director Executiv

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: https://msign.gov.md

Executor: Sandra DOLGHII
Email: sandra.dolghii@eba.md
Tel. 022 907025, 069949404